

*Алексеева Світлана Володимирівна,
д. пед. наук, ст. наук. співробітник,
Інститут педагогіки НАПН України,
м. Київ, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ ЗДОБУТТЯ ПРОФІЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ОСВІТИ МИСТЕЦЬКОГО СПРЯМУВАННЯ.

З 2016 року відбувається ключова реформа Міністерства освіти і науки України у загальній середній освіті – Нова українська школа (НУШ). У вересні 2017 року було ухвалено новий Закон «Про освіту», який регулює основні засади нової освітньої системи. У січні 2020 року був прийнятий новий Закон «Про повну загальну середню освіту», в якому сформовані засади функціонування та розвитку системи загальної середньої освіти [1]. Повна загальна середня освіта (ПЗСО) складається з таких рівнів: початкова освіта (перший рівень, тривалість навчання – 4 роки); базова середня освіта (другий рівень, тривалість навчання – 5 років); профільна середня освіта (третій рівень, тривалість навчання – 3 роки).

Здобуття профільної середньої освіти гарантується за академічним або професійним спрямуванням: академічне – профільне навчання на основі поєднання змісту освіти, визначеного стандартом профільної середньої освіти, і поглибленого вивчення окремих предметів з урахуванням здібностей та освітніх потреб здобувачів освіти з орієнтацією на продовження навчання на вищих рівнях освіти; професійне – орієнтоване на ринок праці профільне навчання на основі поєднання змісту освіти, визначеного стандартом профільної середньої освіти, та професійно орієнтованого підходу до навчання з урахуванням здібностей і потреб учнів [2].

У старшій школі зміст освіти і вимоги до його засвоєння диференціюються за трьома рівнями: обов'язкові результати навчання – визначаються Державним стандартом базової та повної середньої освіти; профільний, зміст якого визначають програми, затверджені Міністерством освіти і науки України; академічний, за програмами якого вивчаються дисципліни, що тісно пов'язані з профільними предметами (наприклад, фізика у хіміко-біологічному профілі) [3].

З 1 вересня 2027 року строк здобуття профільної середньої освіти усіма здобувачами освіти становитиме три роки.

У системі спеціалізованої освіти здобуття ПЗСО забезпечують заклади спеціалізованої освіти:

✓ мистецький ліцей – заклад спеціалізованої мистецької освіти, що забезпечує здобуття початкової та профільної мистецької освіти одночасно із здобуттям ПЗСО на всіх або окремих її рівнях;

✓ спортивний ліцей – заклад спеціалізованої освіти, що забезпечує здобуття освіти спортивного профілю одночасно із здобуттям ПЗСО на всіх або окремих її рівнях;

✓ військовий (військово-морський, військово-спортивний) ліцей, ліцей із посиленою військово-фізичною підготовкою – заклад спеціалізованої освіти, що забезпечує здобуття освіти військового профілю для осіб з 13 років одночасно із здобуттям базової та/або профільної середньої освіти;

✓ науковий ліцей – заклад спеціалізованої освіти, що забезпечує здобуття базової та/або профільної середньої освіти наукового профілю;

✓ професійний коледж (коледж) спортивного профілю – заклад спеціалізованої освіти спортивного профілю;

✓ мистецький коледж – заклад спеціалізованої освіти, що забезпечує здобуття фахової передвищої мистецької освіти одночасно із здобуттям базової та профільної середньої освіти.

Мистецький ліцей: задовольняє потреби громадян у здобутті початкової і профільної мистецької освіти одночасно з повною загальною середньою освітою; забезпечує єдність навчання, виховання та творчого розвитку; розробляє та затверджує освітні програми; створює та вдосконалює навчально-методичне забезпечення освітнього процесу; забезпечує відповідність рівня повної загальної середньої освіти державним стандартам та рівня початкової і профільної мистецької освіти стандартам спеціалізованої освіти; забезпечує підготовку учнів до подальшого здобуття вищої мистецької освіти і професійної мистецької діяльності відповідно до свого мистецького профілю; створює

сприятливе середовище для розвитку мистецьких здібностей і талантів учнів та досягнення ними результатів навчання; забезпечує умови для мистецького вдосконалення учнів, популяризації їх творчих мистецьких досягнень, зокрема для участі учнів у всеукраїнських та міжнародних спеціалізованих мистецьких проектах (конкурсах, виставках, фестивалях, олімпіадах, турнірах тощо) та аналогічних заходах з навчальних предметів загальноосвітнього компонента.

Освітній процес у мистецькому ліцеї складається з двох компонентів: загальноосвітнього, який забезпечує здобуття повної загальної середньої освіти, та спеціалізованого мистецького, який забезпечує здобуття початкової і профільної мистецької освіти [4,5].

Освітній процес у мистецькому ліцеї організовується відповідно до освітніх програм мистецького ліцею (у тому числі наскрізних), що розробляються на основі типових освітніх програм.

Освітній процес у мистецькому ліцеї забезпечує набуття учнями відповідних компетентностей та досягнення ними результатів навчання, передбачених освітніми програмами, одночасно з розвитком їх мистецьких здібностей, індивідуальних обдарувань, стимулювання до подальшої професійної творчої самореалізації та отримання кваліфікацій у відповідному виді мистецтва.

Ключові слова: профільна середня освіта, мистецький ліцей, профільна мистецька освіта, стандарт спеціалізованої освіти, мистецькі здібності, індивідуальні обдарування

Список використаних джерел та літератури:

1. Топузов, О. М. Забезпечення якості загальної середньої освіти на шляху до європейських стандартів. Український педагогічний журнал (1). 2015, С. 16–27.
2. Кремень, В., Топузов, О., Ляшенко, О., Мальований, Ю., & Засекіна, Т. (2023). Профільна середня освіта: концептуальні засади для Нової української школи. Вісник Національної академії педагогічних наук України, 5(2), 1-8. <https://doi.org/10.37472/v.naes.2023.5201>

3. Алексеева С. Організація освітнього процесу в старшій профільній школі в умовах непередбачуваних глобальних впливів. Scientific Collection «InterConf», (114): (June 26-28, 2022). Melbourne, Australia: CSIRO Publishing House, 2022. С.102-108. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/731128>
4. Алексеева С. Професійний вектор індивідуалізації навчання в профільній старшій школі. Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку: матеріали XVIII Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ; Тарту, 07 лютого 2022 р. Київ; Тарту: ГО «ВАДНД», 2022. С 212 – 217 URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/729934>
5. Алексеева С. Сучасні підходи до професійної підготовки майбутніх дизайнерів в умовах розвитку креативних індустрій. New impetus for the advancement of pedagogical and psychological sciences in Ukraine and EU countries: research matters: Collective monograph. Riga, Latvia: —Baltija Publishing, 2021. pp.1-16. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/731130>
6. Топузов О. М. Розвиток професійної кар'єри в освіті. Робоча програма навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки». [Електронне видання]. Київ: Педагогічна думка, 2023. 22 с. DOI: 10.32405/978-966-644-688-9-2022-24
7. Семенюк С., (2023). Формування візуальної компетентності студентів дизайнерських спеціальностей як психолого-педагогічна проблема. Scientific Collection «InterConf», (182), 86–90. Retrieved from <https://archive.interconf.center/index.php/conference-proceeding/article/view/5005>